

tygodnik **Goniec apteczny**

Nr 2 poniedziałek, 25 maja 2020

Bezpłatny
tygodnik do
samodzielnego wydruku

Aktualności

Niedobór witaminy D. Lewotyroksyna w subklinicznej niedoczynności tarczycy.

Komunikaty GIF

Sulfarinol

Prawo i realizacja recept

Wystawianie recepty pro auctore i pro familiae. Formularz ewidencji recept wystawianych przez farmaceutów.

Notatki z Zeszytu Aptecznego

Potówki

Wiedza produktowa

Mometazon donosowy

Ściąga apteczna

ODT, synergizm addycyjny, synergizm hiperaddycyjny, biotransformacja

Sprawdź swoją wiedzę

Test wiedzy o realizacji recept

Materiały dodatkowe

Czym jest zespół suchego oka? [edukacja pacjenta]

Wydawca:

 wydawnictwo
farmaceutyczne

grupa opieka.farm

Redakcja:

ul. Lipowa 3.
Kraków 30-702
redakcja@goniec apteczny.pl

Reklama:

tel.: +48 535 231 044
m.szczbylo@grupaopieka.farm

wydawnictwo farmaceutyczne

Wydawnictwo Farmaceutyczne powstało w odpowiedzi na brak aktualnych, wiarygodnych i jednocześnie przystępnych źródeł wiedzy farmaceutycznej.

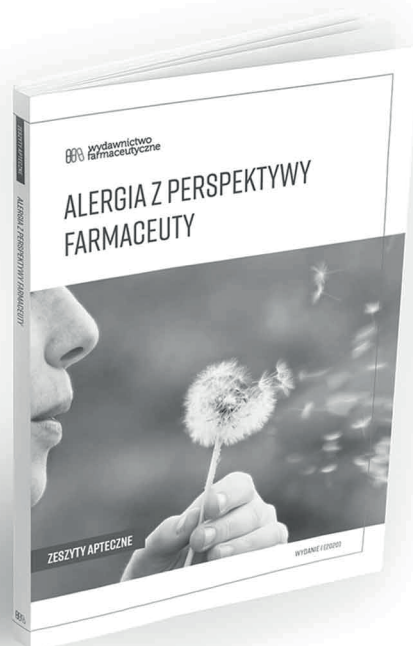
Wszystkie pozycje Wydawnictwa Farmaceutycznego są przygotowywane przez zespół redaktorów specjalizujących się w przeglądach literatury naukowej, dlatego zawarte w nich informacje są oparte o najbardziej wiarygodne źródła. Każda publikacja Wydawnictwa jest także konsultowana z praktykującymi lekarzami, farmaceutami i innymi przedstawicielami zawodów medycznych. Wszystkie treści tworzone w Wydawnictwie Farmaceutycznym są oparte o standard PCS.

PCS (Pharmaceutical Credibility Standard) to autorski standard wiarygodności treści, który zakłada tworzenie opracowań na podstawie aktualnych i najbardziej wiarygodnych dowodów naukowych według kryteriów medycyny opartej na faktach (EBM).

Wszystkie publikacje Wydawnictwa dostępne są do zamówienia online na stronie www.wydawnictwo.farm

Aktualności

**Czy warto rekomendować suplementację witaminy D w okresie epidemii?
Czy lewotyroksyna jest skuteczna w leczeniu subklinicznej niedoczynności tarczycy?**

Niedobór witaminy D a ryzyko zachorowania na COVID-19

Do tej pory do czynników ryzyka COVID-19 zaliczono płeć męską, otyłość, nadciśnienie, wiek starczy i koagulopatię związaną z COVID-19. Jednak zdaniem niektórych badaczy do tej listy będzie można wkrótce dodać niedobór witaminy D.

Niedobór witaminy D może ograniczać zdolność gospodarza do aktywacji szlaków obronnych, a także wpływać na migrację limfocytów i makrofagów. Zaburzenie odpowiedzi immunologicznej może doprowadzić do występowania częstszych infekcji wirusowych dróg oddechowych. Pytaniem jest – czy to samo dotyczy COVID-19?

Aby sprawdzić związek pomiędzy niedoborem witaminy D a ryzykiem zachorowalności na COVID-19, amerykańscy badacze sprawdzili poziom metabolitu witaminy D - 25(OH)D - u pacjentów z COVID-19 przebywających na oddziale intensywnej terapii.

Spośród pacjentów przebywających na OIOM, u 11 z nich potwierdzono niedobór 25(OH)D (84.6%), w porównaniu z 4 (57.1%), którzy nie trafili na OIOM. Co więcej, 100% pacjentów przebywających na OIOM z niedoborem 25(OH)D było poniżej 75 r. ż. Wśród nich 7 (64.6%) miało krytycznie niskie 25(OH)D (<20 ng/ml), a 3 osoby uzyskały wynik 20 mg/ml.^[17]

–Biorąc pod uwagę wyniki badań, możliwe, że niedobór witaminy D zwiększa nasilenie COVID-19 poprzez działanie przeciwzakrzepowe i zaburzenie odpowiedzi immunologicznej – spekulują autorzy badania.

Odkrycia mogą także przyczynić się do zrozumienia różnic w zachorowalności na COVID-19 wśród Afroamerykanów i bezdomnych (np. w schronisku w Bostonie).

Osocze ozdrowieńców – czym jest, czy może pomóc w COVID-19 i w jaki sposób działa?

Osoby, które w pełni wyzdrowiały z COVID-19, po co najmniej 2 tygodniach mogą

rozważyć oddanie osocza innym pacjentom. Osocze można pobierać od osób, które wyzdrowiały, tylko, gdy są one uprawnione do oddawania krwi. Osoby takie muszą mieć udokumentowaną badaniem laboratoryjnym wcześniejszą diagnozę COVID-19 i spełniać inne kryteria dawcy. Objawy muszą całkowicie ustąpić na co najmniej 14 dni przed oddaniem krwi.

Pozyskiwane osocze oprócz przeciwciał zawiera także cytokiny przeciwzapalne, czynniki krzepnięcia, naturalne przeciwciała, defensyny, petraksyny i inne. Podawanie osocza ozdrowieńców może zapewnić dalsze korzyści, jak np. immunomodulacja przez złagodzenie ciężkiej odpowiedzi zapalnej.^[21] Sugeruje się, że może mieć to miejsce w przypadku COVID-19, w którym nadmierna aktywacja układu odpornościowego może wiązać się z ogólnoustrojowym nadmiernym **stanem zapalnym** lub **“burzą cytokin”** wywołaną przez IL-1 β , IL-2, IL-6, IL-17, IL-8, TNFa i CCL2.

Rząd UK zatwierdził krajowe badanie kliniczne w celu oceny skuteczności terapii osoczem w leczeniu pacjentów z COVID-19. Osocze będzie podawane pacjentom niezdolnym do wytworzenia własnych przeciwciał przeciw wirusowi. Jeśli projekt się uda, program krajowy NHS zapewni taką ilość osocza ozdrowieńców, pozwalającą na leczenie 5000 pacjentów każdego tygodnia.^[24] 7 maja 2020 r. poinformowano, że miały miejsce już pierwsze transfuzje. Skuteczność można ocenić dopiero po zakończeniu badania.^[25]

Na całym świecie prowadzonych jest aktualnie ponad 90 badań klinicznych, w których aktywnie rekrutowani są pacjenci z COVID-19 w celu skuteczności osocza ozdrowieńców.^[26] W Polsce również przeprowadzone zostaną badania. ABM wydał rekomendację dla projektu badaczy z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu mającego ocenić zastosowanie osocza ozdrowieńców w terapii chorych na COVID-19

Lewotyroksyna może nie być skuteczna w leczeniu subklinicznej niedoczynności tarczycy

O subklinicznej niedoczynności tarczycy mówimy wtedy, kiedy stężenie TSH jest podwyższone, a poziom wolnych hormonów tarczycowych (FT3 oraz FT4) utrzymuje się w normie. Dotyka od 3% do 8% populacji na całym świecie, częściej powszechna wśród kobiet, a ryzyko zachorowania rośnie z wiekiem.

Wymaga obserwacji, gdyż może przejść w jawnie kliniczną postać choroby. Leczenie niedoczynności tarczycy, przez podawanie hormonu tarczycy – **lewotyroksyny** – jest zalecane przy podwyższonych stężeniach TSH. Pozostaje kwestią sporną czy należy stosować leki w subklinicznej postaci choroby.^[1]

W badaniu opublikowanym 5 maja 2020 r. w *Annals of Internal Medicine* sprawdzano, czy podawanie lewotyroksyny poprawia objawy niedoczynności tarczycy i zmęczenie u starszych pacjentów z subkliniczną postacią choroby.^[2]

Zbadano 638 pacjentów w wieku 65 lat i starszych z subkliniczną postacią niedoczynności tarczycy. Połowie pacjentów została podana lewotyroksyna, a drugiej połowie placebo. Po roku **nie zaobserwowano żadnych różnic** w objawach między grupą badaną a kontrolną.

Czy pacjenci powinni przerwać przyjmowanie leków? Niezupełnie. Eksperci mówią, że lewotyroksyna może być nadal przydatna u niektórych pacjentów. Może zapobiegać negatywnemu wpływowi na serce, które czasem jest spowodowane przez podwyższone stężenie TSH.

Badacze dodają, że podczas diagnostyki ważne jest dopasowanie zakresu TSH względem wieku. TSH może rosnać naturalnie wraz z wiekiem.

Czytaj całość na www.opieka.farm

portal **opieka.farm**
merytoryczne wsparcie

Skąd wiadomo, czy strona internetowa jest wiarygodna, czyli o fundacji Health On the Net i certyfikacie HONcode

Internet jest jednym z najczęściej używanych środków komunikacji. Problemem stał się dostęp do wiarygodnych informacji naukowych. W wielu przypadkach witryna internetowa nie zawiera odpowiednich źródeł cytowanych dokumentów i badań naukowych uzasadniających przedstawione twierdzenia. Szczególny niepokój budzi obecnie niepewna jakość porad medycznych dostępnych w Internecie. Aby zaadresować ten problem, powstała organizacja pozarządowa Health On the Net Foundation.

Health on the Net to międzynarodowa organizacja non-profit promująca przekazywanie wiarygodnych informacji medycznych przez serwisy internetowe. Założona została w 1995 r. w Genewie. Jest znana na całym świecie z przyznawania certyfikatów HONcode.

Certyfikat HONcode jest standardem etycznym mającym na celu ułatwienie użytkownikom dostępu do informacji zdrowotnych wysokiej jakości. Witryny ubiegające się o certyfikację oraz witryny już certyfikowane zobowiązują się do przestrzegania Kodeksu HON i wszystkich wymagań, które są podstawą certyfikacji. Certyfikat HONcode posiadają m.in. strony PubMed, Drugs.com i e-lactancia.org.

HON uzyskał status konsultacyjny w Radzie Gospodarczej i Społecznej ONZ, ułatwiający kontakty z organami ONZ i nadający specjalne relacje z WHO. Francuski Narodowy Urząd Zdrowia w 2007 r. wyznaczył HON jako swój oficjalny organ certyfikujący witryny internetowe z siedzibą we Francji.^[1]

Kodeks HONcode

Certyfikacja HON koncentruje się wyłącznie na treściach online dotyczących zdrowia ludzkiego. Aby strona uzyskała HONcode, musi spełniać kilka kluczowych zasad. Posiadanie przez stronę certyfikatu, oznacza, że:

- wskazuje ona kwalifikacje osób odpowiedzialnych za zawartość merytoryczną strony,
- uzupełnia, a nie zastępuje kontakt pacjent – lekarz,
- chroni poufne informacje osobowe użytkowników odwiedzających stronę,
- uzasadnia twierdzenia dotyczące korzystania z danych produktów bądź terapii,
- dba o przejrzystość informacji, a wszelkie źródła informacji są łatwo dostępne,
- przedstawiła źródło finansowania,
- oddziela treści merytoryczne od reklamy.^[2]

Rozszerzenie do przeglądarki

Aby ułatwić sobie dostęp do wiarygodnych treści medycznych, można dodać do paska narzędzi przeglądarki rozszerzenie HONcode. Pozwoli to na identyfikację stron internetowych z certyfikatem HONcode. Rozszerzenie można zainstalować w przeglądarkach Firefox i Chrome, pobierając je pod tym linkiem. Przy stronach, które otrzymały certyfikat HONcode, jest widoczne oznaczenie – widać to wyraźnie na przykładzie naszego artykułu w piśmiennictwie do artykułu na Wikipedii: pl.wikipedia.org/wiki/Pranobeks_inozyny.

Portal opieka.farm z certyfikatem HONcode

Portal opieka.farm uzyskał 11 maja 2020 r. certyfikat HONcode, a to oznacza, że podlega ocenie ekspertów i spełnia wszystkie wymogi certyfikacyjne. Certyfikacja trwała prawie 1 rok i obejmowała m.in. źródła finansowania i przejrzystość informacji.

Nasz portal wyróżnia przede wszystkim to, że:

- mamy jasne zasady finansowania i nie stosujemy kryptoreklamy – jeśli czytasz treść sponsorowaną, zawsze zaznaczone jest to na samym początku artykułu i w tytule,
- podajemy źródła z linkami do publikacji naukowych – te dobieramy zgodnie z zasadami evidence-based medicine (czyli prezentując najlepsze dostępne dowody, a nie wybiórcze doniesienia),
- autorami są farmaceuci praktycy stale podnoszący swoje kwalifikacje na szkoleniach z analizy literatury naukowej – nie „medical writerzy” z agencji tworzących treści medyczne.

Portal opieka.farm jest pierwszym serwisem dla farmaceutów w Polsce posiadającym certyfikat HONcode.

HONcode w świetle badań

HONcode nie jest przeznaczony do oceniania prawdziwości informacji. Stwierdza jedynie zgodność strony z normami, oceniając dostępność źródeł i cel prezentowanych informacji medycznych. Posiadanie HONcode jest **dobrowolne** – to dostawca informacji ubiega się o certyfikację.^[3] Proces certyfikacji jest dynamiczny, a ważność certyfikatu jest przedłużana co roku na podstawie zgodności stron.

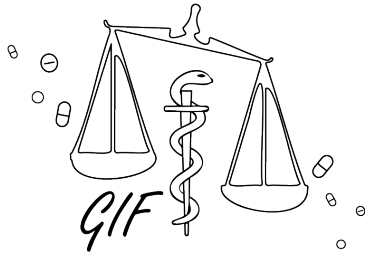
Obecnie istnieje ponad 8000 witryn z certyfikatem HONcode. Został on przetłumaczony już na 35 języków. Jest to najstarszy i najczęściej używany certyfikat dla informacji medycznych i związanych ze zdrowiem w Internecie.^[4]

Badania oceniające jakość informacji zdrowotnych w Internecie używały HONcode jako wiarygodnego wskaźnika jakości informacji, rekomendowały również używanie go przez lekarzy. Strony z certyfikatem HONcode prezentowały zawartość o znacząco wyższej jakości.^{[5][6]}

Inne badanie oceniało, czy strony internetowe poświęcone tematyce zdrowotnej, które nie starają się o certyfikację HON, przestrzegają standardów etycznych, tj. HONcode. Wyniki wykazały, że tylko 0,6% stron internetowych o tematyce zdrowotnej, które nie starają się o certyfikat HONcode, przestrzega standardów etycznych fundacji.^[7]

Certyfikowane strony dotyczące zdrowia mają statystycznie wyższy wskaźnik jakości niż strony, które nie otrzymały certyfikacji. Badania dowodzą, że HONcode jest wiarygodnym narzędziem do oceny jakości stron internetowych. Strony opatrzone tym certyfikatem mogą być z powodzeniem rekomendowane jako źródło wysokiej jakości informacji medycznych.^[8]

autorzy: mgr farm. Anna Świder
mgr farm. Konrad Tuszyński

Komunikaty GIF

Wycofania, wstrzymania i ponownego dopuszczenia do obrotu produktów leczniczych.

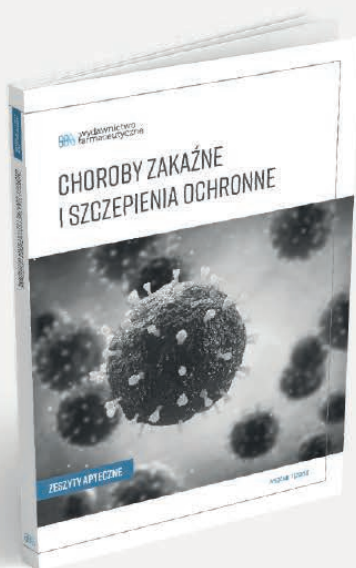
Nr decyzji	Nazwa leku	Data decyzji	Podmiot odpowiedzialny	Rodzaj decyzji	Uzasadnienie
Decyzja z dn. 15.05.2020	<i>Sulfarinol</i>	2020-05-15	Farmaceutyczno-Chemiczna Spółdzielnia Pracy „GALENUS”	Wycofanie z obrotu	Wycofano ze względu na otrzymanie wyniku poza specyfikacją w badaniach stabilności dla jednej z serii produktu.

- Reklama -

 wydawnictwo
farmaceutyczne

Zeszyty Apteczne:

Choroby zakaźne i szczepienia ochronne

Przystępne źródło wiedzy na temat szczepionek dostępnych w aptece, leczenia chorób takich jak: grypa, opryszczka, ospa wietrzna, półpasiec oraz różyczka i odra.

Opisano w nim również zakażenia pneumokokowe i meningokokowe oraz choroby ograniczone dzięki powszechnym szczepieniom, czyli krztusiec, błonicę i tężec.

Realizacja recept

Jak wystawić receptę pro auctore i pro familiae? Instrukcja krok po kroku.

15 maja 2020 pojawiła się możliwość wystawiania e-recept pro auctore i pro familiae w systemie gabinet.gov.pl! O nowych uprawnieniach pisaliśmy 1 kwietnia tego roku. Teraz pojawiła się techniczna możliwość wystawienia recepty dla siebie i rodziny bez wychodzenia z domu (i bez konieczności wchodzenia do apteki...)

Jak więc wystawić swoją pierwszą receptę? To proste.

1. Logujemy się do gabinet.gov.pl.

Oczywiście musicie mieć profil zaufany.

2. Wybieramy opcję „bez placówki (pro auctore/pro familiae)”.

Na wstępie będziecie poproszeni o uzupełnienie danych kontaktowych (telefon, aktualny adres).

3A. Wybieramy z menu bocznego opcję „Stwórz nową”.

Menu: Recepty > Stwórz nową.

3B. Możemy też stworzyć wizytę i stamtąd wystawić receptę.

Podajemy dane pacjenta. Jeśli wpisujemy swój PESEL, system automatycznie potraktuje receptę jako pro auctore.

4. „Tworzymy” swoją receptę.

5. Wybieramy odpłatność.

Tu możemy też wpisać liczbę opakowań, dawkowanie, oznaczyć receptę „cito” i „nie zamieniać”.

W przypadku recepty na lek psychotropowy (Wykaz P) lub narkotyczny (Wykaz N), system dopuszcza możliwość wystawienia takiej recepty, lecz jest to wbrew zapisom w prawie – farmaceuta nie jest uprawniony do wystawiania recept na leki z tych wykazów.

6. Wybieramy wskazanie.

Wystarczy zacząć pisać, żeby system sam przefiltrował wyniki. Co ważne, przy receptce pełnopłatnej wskazania nie trzeba (a właściwie nawet nie można) zdefiniować.

7. Wchodzimy w podgląd naszej e-recepty.

Sprawdzamy, czy wszystko się zgadza. Można tu wpisać także informację dla pacjenta.

8. Podpisujemy e-receptę podpisem zaufanym.

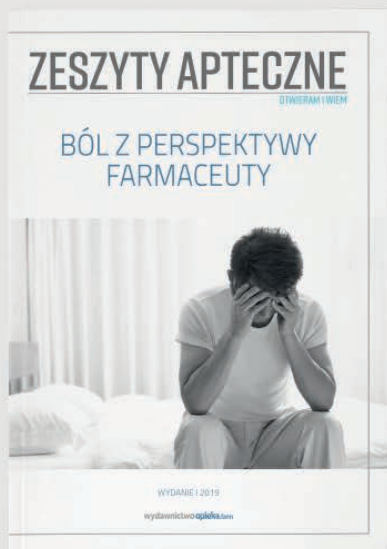
...i to wszystko. Jak widzicie, nie jest to trudne. Problematyczne może okazać się jednak definiowanie wskazań, bo ktoś musi postawić rozpoznanie... O tym w osobnym artykule już wkrótce. Powodzenia!

autor: mgr farm. Konrad Tuszyński

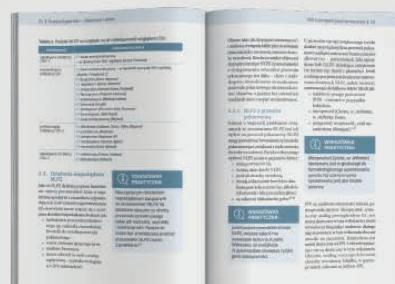
- Reklama -

 wydawnictwo farmaceutyczne

Zeszyty Apteczne:
Ból z perspektywy farmaceuty

- Jak prowadzić wywiad, gdy pacjent zgłasza się z bólem do apteki?
- Co o skuteczności i bezpieczeństwie surowców naturalnych na bóle kręgosłupa i „regenerację stawów” mówią źródła naukowe?
- Co oznaczają różne pojęcia związane z medycyną opartą na faktach (EBM)?

**Wykaz wystawionych recept pro auctore i pro familiae
(Art. 96 ust. 4b. Ustawa Prawo farmaceutyczne)**

Lp.	Data wystawienia recepty	PESEL pacjenta	Rozpoznanie choroby, problemu zdrowotnego lub urazu	Nazwa produktu leczniczego	Postać	Dawka	Ilość	Sposób dawkowania

Notatki z Zeszytu Aptecznego

Potówki

Potówka (ang. *miliaria*, *heat rash*, *prickly heat*, *sweat rash*) to powszechna, przejściowa wysypka skórna spowodowana zazwyczaj nadmiernym poceniem się, które może prowadzić do zaczerwienienia przewodów ekrynowych gruczołów potowych. Powstaje najczęściej na skutek przegrzania organizmu oraz niewłaściwej pielęgnacji skóry.^[1]

Potówki u niemowląt są szczególnie częste ze względu na to, że system termoregulacji jest jeszcze nie w pełni dojrzały, z powodu niedorozwoju przewodu potowego po urodzeniu.^[2] Większym ryzykiem powstawania potówek obarczone są też **osoby otyłe**.

Postacie i przyczyny

Niedrożność i/lub zapalenie przewodów potowych są przyczyną wszystkich rodzajów potówek. W zasadzie wszystko, co sprzyja poceniu się, może prowadzić do wzmożonych potówek u niemowląt, dzieci i dorosłych. Najczęstsze przyczyny to przebywanie w gorącym i wilgotnym środowisku przez dłuższy czas, intensywna aktywność fizyczna, choroba, której towarzyszy gorączka, noszenie mało przewiewnych, obcisłych, przylegających do skóry ubrań oraz obecność bandaży lub plastrów na skórze.^[1,3]

Postacie potówek różnią się między sobą, a rodzaj rozwijającej się potówki zależy od poziomu, na którym przewód potowy został zablokowany.^[1] Poniżej opisano możliwe postacie potówek.

Potówki zwykłe

Potówki zwykłe (Zdjęcie 2) pojawiają się na skutek **powierzchnowej** blokady przewodu potowego w obrębie warstwy rogowej naskórki i charakteryzują się powierzchnymi, przezroczystymi pęcherzykami o wielkości 1 do 2 mm, które przypominają **kropelki wody**. Pęcherzyki te mogą się ze sobą łączyć.^[1] Ze względu na powierzchnne położenie pęcherzyki łatwo pękają. Tej postaci potówek nie towarzyszy stan zapalny, więc nie ma zaczerwienienia pod lub wokół pęcherzy. Potówki zwykłe często występują u noworodków.^[4]

Potówki czerwone

Potówka czerwona (ang. *miliaria rubra*), powstaje najczęściej w wyniku zablokowania przewodów potowych w obrębie naskórki. Charakteryzuje się rumieniowymi grudkami lub krostkami o wielkości od 2 do 4 mm. Wysypka jest zazwyczaj związana ze świądem lub **ktuciem**, które pogarsza się przez pocenie się. W tej postaci może dochodzić do **nadkażeń bakteryjnych**, w szczególności **gronkowcami**.^[1]

Potówki głębokie

Potówki głębokie (ang. *miliaria profunda*) to **najcięższa postać potówek**, na ogół występują jako powikłanie powtarzających się epizodów potówki czerwonej. Przeszkoda doprowadzająca do zablokowania przewodu znajduje

się głęboko w strukturze gruczołu potowego, powodując wyciekanie wydzieliny gruczołu pomiędzy powierzchnią i głęboką warstwą skóry. Charakteryzują się brakiem swędzenia, głęboko osadzonymi, białawymi grudkami. Wysypka najczęściej jest w kolorze ciała.^[1,2]

Objawy, przebieg i powikłania potówek

Potówki najczęściej pojawią się **na głowie, szyi, klatce piersiowej** lub w dowolnym innym miejscu, gdzie dochodzi do ścierania się skóry np. **pod pachami, w zgięciach łokci i kolan, w pachwinach**, a u kobiet bardzo często **pod biustem**.^[2]

Potówkom zwykle nie towarzyszą żadne powikłania. Może jednak dochodzić do **nadkażenia bakteryjnego**, co wywołuje stan zapalny i pojawianie się swędzących krost.

Rozpoznanie i różnicowanie potówek

Potówki rozpoznaje się najczęściej na podstawie typowego wyglądu zmian. Zauważ, że podobnie jak potówki mogą wyglądać niektóre infekcje wirusowe (wysypka związana z wirusem opryszczki zwykłej lub ospy wietrznej), infekcje grzybicze (wysypka związana z obecnością drożdżaków z gatunku *Candida* lub *Pityrosporum*), bakteryjne zapalenie mieszków włosowych, trądzik (w tym trądzik noworodkowy) czy różnego rodzaju wysypki polekowe.^[1]

Leczenie potówek

Leczenie potówek polega przede wszystkim na właściwej pielęgnacji skóry oraz na zminimalizowaniu narażenia na czynniki, które stymulują pocenie się i niedrożność ekrynowych gruczołów potowych. Niezbędne jest zapewnienie właściwego chłodzenia i wentylacji skóry.

Możesz polecić pacjentowi preparaty wspomagające pielęgnację oraz proces gojenia skóry z potówkami zawierające m.in:

- **talk oraz skrobię kukurydzianą** (w: *Alantan*, *zasyпка*), które działają łagodząco i regenerująco oraz absorbują wilgoć,
- **tlenuk cynku** (w: *Dermopur*, *Alantan*, *zasyпка*), który chroni przed otarciami,
- **kwasy borowy** (*Maść borna Aflofarm*) ze względu na działanie ściągające, wysuszające, odkażające.

Pomocnicze interwencje w leczeniu **potówki czerwonej** mają na celu zmniejszenie stanu zapalnego i zminimalizowanie potencjalnych skutków infekcji bakteryjnych. Stosowane są zatem **miejscowe preparaty** zawierające **glikokortykosteroidy** o łagodnym do średniego działaniu np. krem z hydrokortyzonem 0,5% i 1% (*Hydrocortisonum Jelfa*) aplikowane jeden lub dwa razy dziennie przez jeden do dwóch tygodni.

W leczeniu potówek możesz się również spotkać z receptą na **miejscowe antybiotyki**, które mogą zmniejszać stan zapalny, dzięki tłumieniu infekcji bakteryjnej rozwijającej się w grudkach lub krostach. Stosuje się antybiotyki działające na gronkowce i paciorkowce, takie jak **klindamycyna** w żelu do stosowania miejscowego (*Klindacin T, Clindacne*,

Dalacin T) lub **erytromycyna** (*Aknemycin*) w postaci płynu do stosowania na skórę lub maści.^[1]

Zapobieganie potówkom

Zapobieganie polega na unikaniu czynników wywołujących wzmożoną potliwość, poprzez klimatyzowanie pomieszczeń, noszenie lekkich, przewiewnych ubrań i unikanie wysokich temperatur.

Fragment podręcznika *Zeszyty Apteczne: Problemy dermatologiczne z perspektywy farmaceuty*

Zapisz się na nowe wydanie na: wydawnictwo.farm

Tabela 6. Przykładowe preparaty wspomagające leczenie potówek u dzieci i dorosłych.

Preparat	Składniki aktywne	Działanie	Ograniczenia
<i>Puder płynny Dermopur</i>	benzokaina, tlenek cynku, talk, mentol	znieczulające, ściągające wysuszające, łagodzące świąd	od 12. roku życia
<i>ATOPERAL Baby Plus, krochmal do kąpieli</i>	amyloza	łagodzenie podrażnień skóry, sprzyjanie regeneracji uszkodzonego naskórka	od 1. dnia życia
<i>Sylveco dla dzieci, łagodząca zasyпка do ciała</i>	skrobia kukurydziana, tlenek cynku, olejek rumiankowy, alantoina	absorbowanie wilgoci, łagodzenie podrażnień, chronienie przed otarciami	od 1. dnia życia
<i>Alantan, zasyпка</i>	talk, skrobia kukurydziana, tlenek cynku, alantoina	łagodzenie podrażnień skóry, sprzyjanie regeneracji uszkodzonego naskórka, absorbowanie wilgoci	od 1. dnia życia
<i>Maść borna 10%</i>	kwas borowy	<u>antyseptyczne</u> , wysuszające i ściągające	od 12. roku życia

- Reklama -

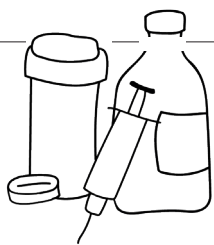

wydawnictwo farmaceutyczne

Zeszyty Apteczne:
Alergia z perspektywy farmaceuty

Dogłębne opracowanie dotyczące powszechnych schorzeń alergicznych oraz innych chorób, które w rozumieniu pacjentów mają podłoże alergiczne.

Mometazon donosowy

Komu polecać, jak stosować, jak działa, na jakie interakcje i efekty uboczne zwrócić uwagę?

Furoinian mometazonu (*Mometasoni furoas*) to syntetyczny glikokortykosteroid, od niedawna dostępny również bez recepty, który w postaci aerozolu donosowego (50 µg/dawkę) wskazany jest w leczeniu alergicznego zapalenia błony śluzowej nosa.

Mometazon donosowy – Komu można polecać?

Furoinian mometazonu w aerozolu do nosa możesz polecić dorosłym pacjentom powyżej 18. r.ż.,^[1] u których zdiagnozowano sezonowy alergiczny nieżyt nosa i skarżą się na objawy takie jak:

- wodnisty katar,
- wielokrotne kichanie tzw. salwy kichania,
- swędzenie i uczucie zatkanego nosa.^[2]

Lek może być również wydany choremu, który stosuje mometazon z przepisu lekarza w leczeniu polipów nosa^[3] lub w całorocznym alergicznym zapaleniu błony śluzowej nosa,^[4] ale zgubił lub ukończył opakowanie preparatu przed przewidywanym zakończeniem terapii (jest to zastosowanie *off-label*).

Mometazon donosowy – Jak stosować?

W celu opanowania objawów choroby, mometazon w postaci donosowej należy stosować raz dziennie, podając dwie dawki aerozolu do każdego otworu nosowego (łącznie 200 µg leku na dobę). Po uzyskaniu poprawy i w trakcie leczenia podtrzymującego ilość można zredukować do jednej dawki do każdego otworu nosowego, raz dziennie (łącznie 100 µg leku na dobę).

Wydając furoinian mometazonu jako lek OTC poinformuj pacjenta, aby:

- skontaktował się z lekarzem, jeżeli w ciągu **14 dni** nie zaobserwuje poprawy,
- nie stosował preparatu dłużej niż **1 miesiąc** bez konsultacji lekarskiej,
- przyjmował lek **regularnie** – u części chorych początek działania leku występuje po 12 h od podania pierwszej dawki, u niektórych jednak, efekt leczniczy widoczny jest dopiero po upływie 48 h od rozpoczęcia leczenia.^[1]

Zwróć również uwagę na prawidłową technikę podawania aerozolu do nosa. Przed każdym podaniem leku chory powinien oczyścić nos, delikatnie go wydmuchując, a w razie potrzeby zastosować roztwór soli fizjologicznej lub wody morskiej.

Podczas aplikacji istotne jest, aby kierować strumień leku na boczną ścianę nosa, a nie przegrodę nosową, gdyż może to doprowadzić do jej uszkodzenia.^[5] Butelkę z preparatem należy trzymać w pozycji pionowej

Mometazon donosowy – Jak działa?

Furoinian mometazonu wykazuje działanie **przeciwzapalne** i **przeciwiświądowe**, a także działa **obkurczająco na naczynia krwionośne**. Efekt leczniczy związku wynika z hamowania napływu komórek odpowiedzi zapalnej do błony śluzowej nosa oraz blokowania syntezy mediatorów reakcji alergicznej (histaminy, leukotrienów i cytokin prozapalnych).^[7]

Mometazon donosowy – Na co uważać?

Należy uprzedzić pacjenta, aby nie stosował mometazonu donosowego w przypadku:

- zakażeń błony śluzowej nosa np. wirusem opryszczki pospolitej, gdyż glikokortykosteroid podany miejscowo może osłabić odpowiedź immunologiczną, co w konsekwencji nasili objawy zakażenia,
- niedawno przebytego zabiegu chirurgicznego lub urazu nosa, ponieważ glikokortykosteroidy mogą spowalniać proces gojenia ran.^[8]

Ponadto odradzimy stosowanie mometazonu w aerozolu, jeśli pacjent choruje lub chorował na gruźlicę, ma zdiagnozowane jakiegokolwiek inne zakażenie bakteryjne, wirusowe lub grzybicze, cierpi na mukowiscydozę, przyjmuje inne glikokortykosteroidy w formie zastrzyków lub postaci doustnej.^[1]

Częste działania niepożądane w czasie terapii mometazonem donosowym to: **krwawienie z nosa**, uczucie pieczenia lub podrażnienia nosa, ból głowy i zapalenie gardła.

Działania ogólnoustrojowe glikokortykosteroidów stosowanych miejscowo występują jedynie podczas stosowania dużych dawek przez długi czas. W przypadku pojedynczego donosowego podania leku w dawce 400 µg, jego biodostępność wynosi poniżej 0,1%.^[9]

W rzadkich przypadkach może jednak dojść do poważnych zaburzeń ze strony narządu wzroku takich jak centralna chorioretinopatia surowicza,^[10] którą obserwowano po systemowym i miejscowym stosowaniu glikokortykosteroidów. Jeżeli pacjent zauważy u siebie niepokojące objawy np. nieostre widzenie należy skierować go do lekarza.

Producenci nie zalecają stosowania mometazonu donosowego **u kobiet w ciąży i karmiących piersią**, ze względu na brak danych lub ograniczone doniesienia na temat bezpieczeństwa stosowania preparatu w tej grupie pacjentów. Jednak mając na uwadze niewielki stopień przenikania substancji leczniczej do mleka matki przyjmuje się, że mometazon donosowy można stosować w okresie karmienia piersią.^[11]

Mometazon donosowy – Dodatkowe informacje

Preparaty z donosowym mometazonem (50 µg/dawkę) to:

- lek bez recepty: *Momester Nasal* i *Nasometin Control*,
- leki na receptę: *Eztom*, *Metmin*, *Momester*, *Nasometin*, *Nasonex*, *Pronasal*.

Warto zauważyć, że preparat z furoinianem mometazonu o kategorii dostępności OTC ma ograniczone wskazania do stosowania w porównaniu z preparatami na receptę. W przypadku leków wydawanych z przepisu lekarza mometazon donosowy jest ordynowany w leczeniu:

- objawów sezonowego lub całorocznego **alergicznego zapalenia błony śluzowej nosa** u dorosłych i dzieci powyżej 3 r.ż.,
- **polipów nosa** u osób dorosłych powyżej 18 r.ż.^{[12][13]}

autor: mgr farm. Ewelina Russjan

Ściąga apteczna

ODT, synergizm addycyjny, synergizm hiperaddycyjny, biotransformacja

ODT

ODT (ang. *orally disintegrating tablets*) to tabletki ulegające rozpadowi w jamie ustnej. Postać ODT została wprowadzona, aby umożliwić pacjentom większą wygodę i użyteczność w stosunku do tradycyjnych tabletek.

Tabletki ulegające rozpadowi w jamie ustnej są lubiane przez pacjentów ponieważ:

- łatwo się je przełyka,
- mogą być zastosowane w problematycznych warunkach np. w podróży, ponieważ nie trzeba popijać ich wodą,
- stosowanie leku nie przeszkadza w realizacji codziennych aktywności,
- można je zażyć dyskretnie, wkładając jedynie tabletkę do ust.

Synergizm addycyjny

Synergizm addycyjny to interakcja farmakologiczna polegająca na tym, że działanie dwóch leków podanych razem jest równe sumie działania poszczególnych składników terapii. Obie substancje wchodzące ze sobą w interakcje mają taki sam mechanizm lub punkt uchwytu. Przykładem takiego synergizmu to np. interakcja alkoholu z benzodiazepinami.

Synergizm hiperaddycyjny

Synergizm hiperaddycyjny (lub po prostu synergizm) to interakcja farmakologiczna polegająca na tym, że działanie dwóch

leków podanych razem jest silniejsze niż suma działania poszczególnych składników terapii. Występuje też pod nazwą potencjalizacji lub potęgowania działania. W przeciwieństwie do synergizmu addycyjnego obie substancje wchodzące w interakcje mają zwykle różny mechanizm działania lub/i inny punkt uchwytu.

Zwykle w literaturze termin synergizm odnosi się właśnie do synergizmu hiperaddycyjnego.

Przykładem takiego synergizmu to np. stosowanie trymetoprymu razem z sulfametoksazolem.

Biotransformacja

Biotransformacja – metabolizm leku, czyli ogół przemian biochemicznych, którym ulega lek w żywym organizmie przy udziale układów enzymatycznych obecnych w wątrobie, przewodzie pokarmowym, płucach, nerkach, skórze i innych tkankach.

Efektom końcowym biotransformacji jest przekształcenie związków apolarnych, rozpuszczalnych w tłuszczach, do związków polarnych, rozpuszczalnych w wodzie, które mogą być wydalone z organizmu przez nerki.

Aktywny farmakologicznie lek w wyniku biotransformacji przekształcony może zostać do nieaktywnego bądź też aktywnego metabolitu. Często zdarza się że aktywny farmakologicznie jest dopiero metabolit przyjmowanego leku (np. enalaprylat powstały w wyniku biotransformacji enalaprilu).

- Reklama -

Monografie Apteczne: Rzucanie palenia

Aktualne informacje o skutecznych metodach rzucania palenia opartych o wiarygodne źródła

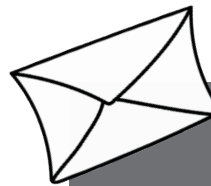
Wydawnictwo
Farmaceutyczne

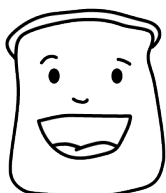
Sprawdź swoją wiedzę

Test wiedzy o realizacji recept

- Zgodnie z prawem technik farmaceutyczny nie może wydawać leków zawierających substancje:
 - a. o kategorii Rpw
 - b. z grupy II-P
 - c. psychotropowe
 - d. będące prekursorami kategorii 1
 - e. wszystkie odpowiedzi są poprawne
- Tapentadol jest nowym, dostępnym od niedawna w Polsce opioidowym lekiem przeciwbólowym, dostępnym w preparacie *Palexia retard* o kategorii dostępności Rpw. Oznacza to, że:
 - a. Jest to środek odurzający i jego rozchód musi być ewidencjonowany w „książce narkotycznej”.
 - b. Lek musi być wypisany na receptce z unikalnym numerem identyfikującym receptę.
 - c. Technik farmaceutyczny po stażu nie może zrealizować recepty na tapentadol. wszystkie odpowiedzi są poprawne.
 - d. Wszystkie odpowiedzi są poprawne.
- Sildenafil może być stosowany poza wskazaniami w leczeniu niewydolności serca. Najczęściej przepisywana dawka podtrzymująca w tym wskazaniu to 50 mg 3x1. Ile należy odważyć surowca farmaceutycznego z sildenafiliem aby wykonać poniższą receptę?
Rp
Sildenafilu 0,05
Lactosi qs
d.t.d. No 20.
DS: 3x1 proszek
 - a. 1,0
 - b. 1,4
 - c. 2,8
 - d. 3,0
- Pan Zbigniew chce zrealizować receptę na swoje leki. Jednego leku z recepty nie ma jednak na stanie, ale dostępny jest w hurtowni. Jak najlepiej zachęcić pacjenta do tego, aby zaczekał jeden dzień na dostawę?
 - a. Musiałbym/musiałabym dopiero zamówić ten lek, ale to nie problem, będzie z samego rana.
 - b. Lek będzie dostępny dopiero jutro.
 - c. Lek będzie już na jutro.
 - d. Lek będzie do odbioru już jutro rano.
- Która substancja nie należy do wykazu A?
 - a. azotan srebra
 - b. mizoprostol
 - c. czerwony siarczek rtęci
 - d. salmeterol

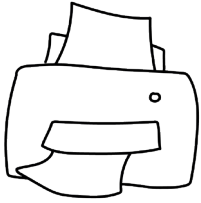

Napisz do redakcji:
redakcja@goniec apteczny.pl

Suchar apteczny

- Jak się nazywa lekarstwo dla tura?
- Lektura

Materiał dla pacjenta: **Czym jest zespół suchego oka?** **[edukacja pacjenta]**

Zespół suchego oka to grupa schorzeń, w przebiegu których dochodzi do nieprawidłowego nawilżania powierzchni oka przez **film łzowy**. Może to być spowodowane jego nieprawidłowym składem lub nadmiernym parowaniem. Efektem tych zaburzeń jest wysychanie rogówki i spojówki, które nieleczone mogą prowadzić do owrzodzeń.

Zespół suchego oka może towarzyszyć wielu chorobom autoimmunologicznym (np. zapalenie stawów), dermatologicznym i neurologicznym (np. choroba Parkinsona), a także pojawiać się po zabiegach okulistycznych, w wyniku stosowania niektórych leków lub noszenia soczewek kontaktowych. Często przyczyną zespołu suchego oka są konserwanty stosowane w kroplach do oczu, np. na jaskrę.

Jak rozpoznać zespół suchego oka?

Pamiętaj, że zespół suchego oka nie objawia się tylko **uczuciem suchości oczu**. Może mu towarzyszyć także: uczucie obcego ciała lub piasku w oku, przekrwienie oka lub gęsta wydzielina na oku, nadmierne łzawienie, nadwrażliwość na światło i wiatr, rozmyte pole widzenia.

Jak mogę złagodzić dolegliwości?

Przed wszystkim unikaj czynników, które mogą zwiększać parowanie filmu łzowego takie jak: palenie tytoniu, dym, silny wiatr, zimne lub suche powietrze, klimatyzacja czy otwarte okna (przeciąg). Zwróć także uwagę na swoją dietę – przede wszystkim pij więcej wody i ogranicz spożycie alkoholu. Zbyt mała ilość snu również może być przyczyną nasilenia objawów.

Ponadto pomocne będzie umieszczanie monitora komputera 10–20 stopni poniżej poziomu oczu, tak aby zmniejszyć wielkość szpary powiekowej i zredukować parowanie filmu łzowego, zakup nawilzacza powietrza do domu lub/i miejsca pracy, noszenie okularów z szerokimi oprawkami, które otaczają twarz i zmniejszają ekspozycję na działanie wiatru oraz stosowanie kropli ocznych.

Nie tylko praca przy komputerze, ale i korzystanie ze **smartfonów**, zmniejsza częstotliwość mrugania i przyczynia się do wywołania lub nasilenia objawów zespołu suchego oka.

Co może poradzić mi farmaceuta?

W aptece dostępne są krople do oczu tzw. **sztuczne łzy**, które działają poprzez nawilżanie powierzchni gałki ocznej i zastępowanie brakujących składników filmu łzowego. Sztuczne łzy posiadają skład elektrolitowy podobny do naturalnych łez, a ich najważniejszymi składnikami są jony potasu i jony wodorowęglanowe. Podobne działanie wykazuje kwas hialuronowy, również obecny w wielu tego typu preparatach.

Oprócz kropli farmaceuta może poradzić Ci **żele i maści do oczu** o podobnym działaniu. Pamiętaj jednak, że ze względu na większą lepkość mogą one powodować znaczne zaburzenia widzenia po aplikacji i z tego powodu zalecane są do stosowania na wieczór, przed snem.

W razie jakichkolwiek pytań i wątpliwości poproś o pomoc farmaceutę, który udzieli Ci wszystkich niezbędnych informacji.

Pieczęć apteki: